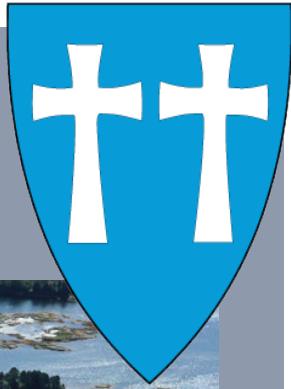

Hjorterapport for Gulen kommune

2016

Eivindvik

Tema

Foto: Ida Aamold Nesset

- Info frå kommunen
- Avskyting
- Jakttrykk
- Produktivitet
- Kjønnssamansetjing
- Slaktevekter
- Fallvilt
- Bestandstorleik
- Teljerutekart
- Viktige datoar

Data frå Hjorteviltregisteret,
av Naturdata AS

Info frå kommunen

Gulen kommune har 5-årige Viltplanar for hjortevilt. Planen vart sist revidert i 2008 og gjaldt for perioden 2008 – 2012. Etter den tid er ikkje planen revidert.

Viltplanen skal vere eit verkty for kommunen sin saksbehandling og mål for viltforvaltninga

Kommunen har overteke ansvar og myndighet frå fylkesmannen og jaktrettshavarane har fått større ansvar for det praktiske forvaltningsarbeidet. Dei statlege reguleringane er ikkje så detaljerte som tidlegare og jaktrettshavar si rettssikkerheit er styrka.

Teljande areal er 484006 da. I 2015 vart det felt 561 hjort, dette er 75% av tildelt kvote og det lågaste uttaket sidan 2009.

I 2011 vart det felt 670 dyr, dette er det høgaste uttaket i kommunen, 88% av tildelt kvote.

Kommunen har 4 Storvald med 3 årige bestandsplanar og 38 vald utan bestandsplan.

Dette er hovudsatsingsområde i 2016:

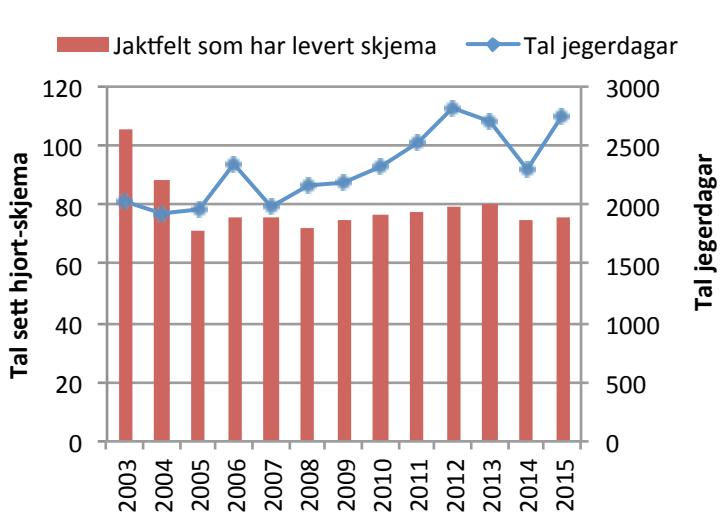
- Gulen kommune har etter innspel frå rettshavarane og sentrale styresmakter prøvd å få godkjent bestandsplanområder over større områder og over fleire kommunar og fylker. Dette arbeidet har diverre stoppa opp, men er hovudsatsingsområde i 2016.
- Hjortebestanden skal vere innafor eit nivå som til ei kvar tid vert vurdert som berekraftig. I viltplanen som var laga i 2004 var målet å halde hjorteviltet på 2004 nivå, då vart det felt 373 dyr. Dette målet må vurderast på ny.
- Hjortebestanden skal ikkje vere nokon trussel mot det biologisk mangfald.
- Hjortebestanden skal ha ei biologisk forsvarleg kjønns- og alderssamsetjing og oppretthalde sin naturlege genetiske variasjon.
- Ta ut sjuke og skadde dyr.
- Oppretthalde gode leveområde for hjorten både med tanke på næringstilgang og skjul.
- Regulere minstearealet innafor leveområda/bestandsområda slik at ein oppnår det rette uttaket av dyr og sit att med ei levedyktig stamme.
- Legge til rette for bestandplansamarbeid og større vald, både innafor og utafor eigen kommune og fylkesgrenser.
- Halde fram med registrering av vårteljing lokalt.
- Registrer irreguler avgang/fallvilt, sett hjort og slaktevekter i hjorteviltregisteret.
- Ha eit godt samarbeid med Gulen ettersøkslag og Gulen hjorteutval.
- Auke jaktoppsynsdelen, betre samarbeidet med politiet.
- Stimulere til opplæring i alle ledd av viltforvaltninga, jegeropplæring, forvaltning, ettersøk mm.
- Bruke viltfondet aktivt etter godkjende sentrale forskrifter og lokale retningslinjer.
- Jakttidene er lik dei sentrale, frå 1.september til 23.desember. Oppmodar grunneigarar om opphold i jakta i brunsttida.

Telefon og E-post til sakshandsamar i Gulen kommune.

Mona Nyland Elnes 57782045 mobil 48291868

mona.nyland.elnes@gulen.kommune.no

Datagrunnlaget

Datagrunnlaget syner oppslutninga om innsamling av sett hjort data frå dei einskilde jaktfelta og talet på jegerdagar kvart år.

Store variasjonar frå år til år i oppslutninga kan føre til større uvisse i dei verdiane som er utleda frå materialet. Ei god oppslutning og kvalitetssikring av data gjev eit sikrare grunnlag for avgjelder. Alle indeksar basert på sett hjort og gjennomsnittlege slaktevekter bør regnes ut for eit tilstrekkeleg stort materiale (>1000 jegerdagar/ 500 observasjonar) for å minske betydninga av tilfall. Alle grafer og tabellar er basert på talmateriale frå Hjorteviltregisteret, www.hjorteviltregisteret.no. Nokre avgrensingar i tolkinga av sett hjort er: Data tolka på mindre

områder er meir sårbar for slump og gjev mindre presisjon i tolkinga (til dømes jaktfelt versus fylke). Endringar i jaktform, endra jakttid, omorganisering av jaktfelt og vald og varierande jaktpraksis vil påverka datagrunnlaget. Andre faktorar som kan gje utslag på dataa er værtihøve som tidleg snøfall og eventuelt tidleg utløysing av trekk. Effekt av ut- og innvandring, samt død utanom jakt, til dømes påkøyrsler, må også takast med i tolkinga av data. Ved tolking og bruk av datagrunnlaget i forvaltinga er det viktig at dei som tolkar materialet har god lokalkunnskap og kjenner historikken. Ein bør gjera seg kjent med svake og sterke sider i datagrunnlaget og måten data vert samla inn på, slik at ein kan ta høgde for dette under tolkinga.

Avskyting

Sett hjort pr. jegerdag i høve til felt hjort seier noko om endringar i storleiken av bestandane.

Jaktuttaket gjev ofte eit forsinka bilet av bestandtettleiken, fordi det er jakta som driv endringane i bestandane. Det tyder at jaktuttaket ofte vil halde seg høgt i eitt til to år etter at bestanden har teke til å minke (det er difor bestanden minkar) og tilsvarende halde seg lågt i eitt til to år etter at bestanden har teke til å auka (det er difor bestanden aukar). Forvaltinga sine målsettingar om utflating eller reduksjon av bestanden krev sers merksemd frå forvaltinga. Data frå sett hjort-skjema vil vera eit nyttig tilleggsverktøy.

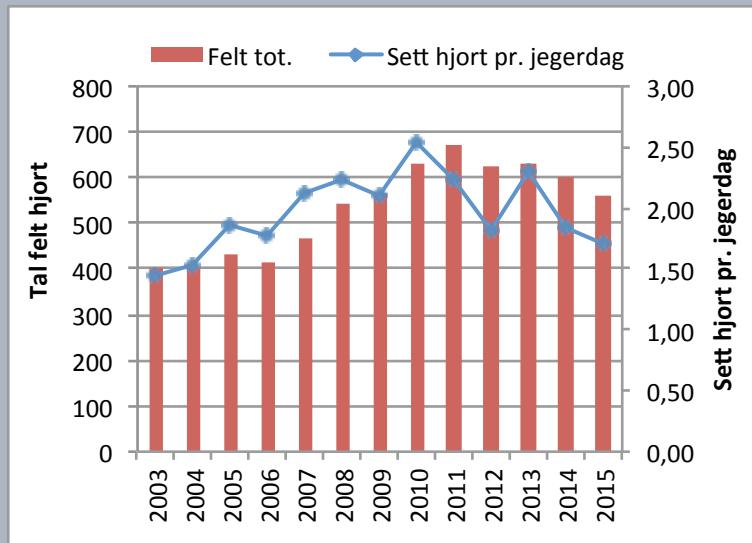
Tal felte hjort har auka sida starten av perioden. Det vert felt 395 hjort i 2001, medan det i 2011 nådde det ein topp med 670 felte hjort. Etter dette har tal felte hjort minka, og i 2015 ble det felt 561 hjort.

Dersom fellingsprosenten aukar når kvoten aukar, tyder det på at bestanden framleis veks.

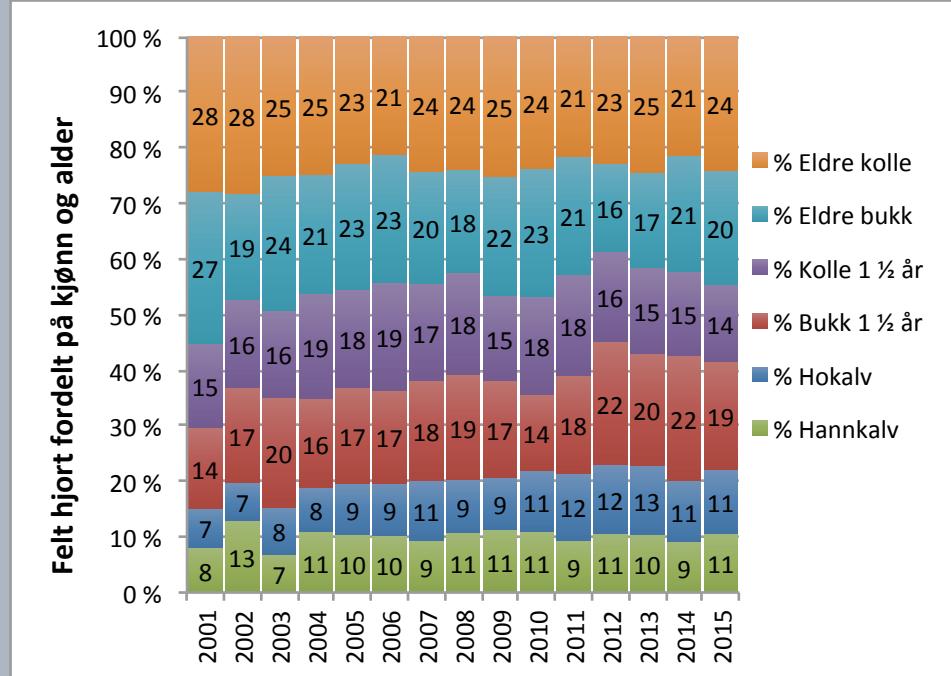
Felt hjort fordelt på kjønn- og alder 2001-2015.

Dei dyra vi vel å felle bestemmer samansetjinga av den resterande bestanden, som igjen vil utgjera utviklingspotensialet til bestanden på sikt. Lik prosentvis avskyting i ulike bestandar kan på sikt gi ulik samansetjing av bestanden avhengig av om bestanden er i vekst eller reduksjon.

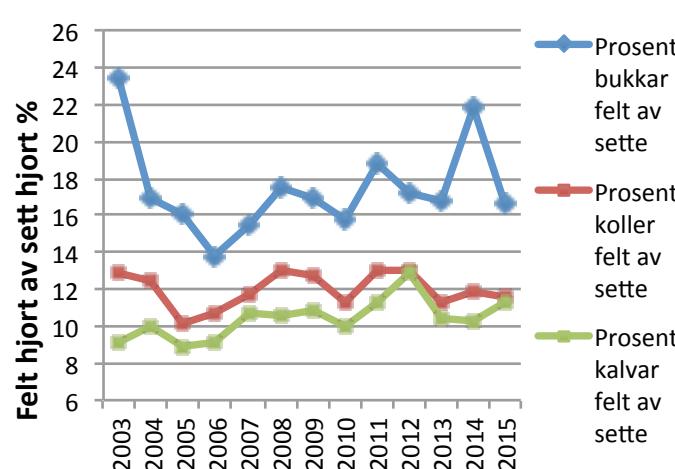

Tabell over fellingsprosent, tildelte og felte dyr.

År	Felt tot.	Tildelt tot.	Fellings%
2001	395	506	78
2002	431	498	87
2003	404	506	80
2004	402	506	79
2005	433	520	83
2006	412	517	80
2007	466	516	90
2008	542	603	90
2009	566	638	89
2010	628	710	88
2011	670	755	89
2012	622	760	82
2013	628	766	82
2014	604	748	81
2015	561	749	75

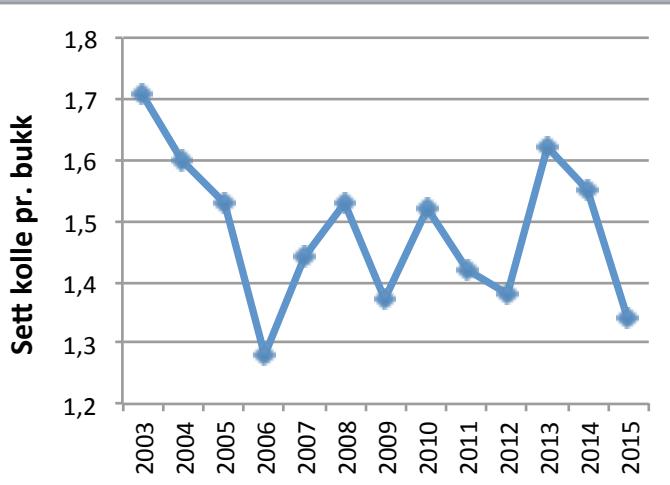
Jakttrykk

Felt hjort av sett hjort syner kor hardt jakttrykket er og har vore på ulike kategoriar dyr.

Er det liten prosent felte av sette dyr viser det at jegerane ofte lar desse dyra passere for kvart individ dei feller. Motsett syner ein høg prosent felte av sette at fleire av desse dyra felles. Dette avspeglar ofte avskytingsmønsteret.

Kjønnssamsetjing

Sett kolle pr. bukk syner kjønnssamsetjinga av dyr eitt år og eldre.

Kjønnssamsetjinga er viktig for bestanden sin samla produktivitet. Undersøkingar syner at ei svært skeiv kjønnssamsetjing med få eldre bukkar kan føre til lågare produktivitet. Få og unge bukkar klarer ikkje bedekke alle kollene til riktig tid, med påfølgande utsatt tidspunkt for kalving og reduserte kalvevekter. I verste fall kan andelen koller som blir bedekte bli redusert.

Sett kolle pr. bukk bør samanliknast med felt av sett bukk. Vert kolle pr. bukk-indeks betra samstundes som felt av sett bukk går ned, tyder det på at jegerane faktisk sparer på bukkane. Er ikkje dette tilfelle, kan det vera at bestanden er i vekst. Ein tommelfingerregel er at eit kolle/bukktihøve på 1,5–2 er eit sunt kjønnsforhold.

Slaktevekter

År	Hann-kalv	Ho-kalv	Hann 1½ år	Ho 1½ år	Eldre han	Eldre ho
2003	25	27	51	47	83	57
2004	26	26	51	47	86	59
2005	28	29	50	50	78	60
2006	27	27	49	49	80	59
2007	26	27	50	48	81	59
2008	28	26	50	47	79	58
2009	25	25	49	46	82	57
2010	26	24	48	44	79	57
2011	25	25	47	43	80	57
2012	25	24	49	45	81	58
2013	25	25	46	44	80	56
2014	26	25	47	45	78	56
2015	25	23	46	44	81	56

Utviklinga i slaktevekter gir eit godt bilet på endringar av kondisjonen i bestanden.

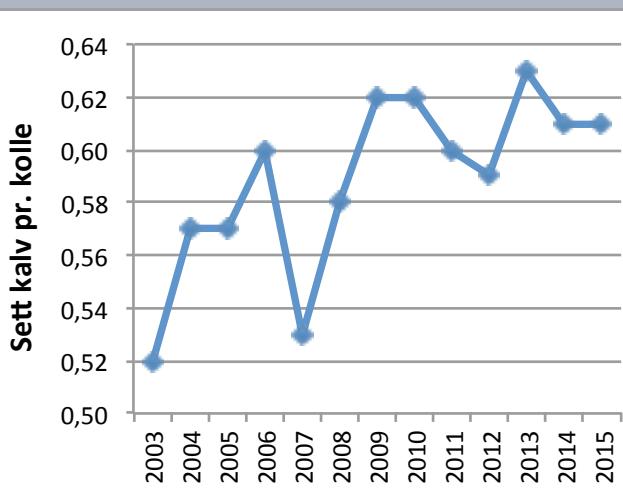
I ein hjortebestand er det tre viktige faktorar som kan påverka bestandkondisjonen over tid; klima, bestandtettleik og jakt. Vektutvikling vert nytta som eit mål på kondisjon, og er rekna for å vera ein god indeks på overlevingsutsiktene og produktivitet. Vektvariasjon hos kalv og halvannaåringar gjev truleg det beste bilet på straksendringane i bestandkondisjonen. Vektutvikling hos eldre dyr er ikkje presentert fordi utviklinga her vert påverka av kva årsklassar som er presentert i slaktevektmaterialet det einskilde året. Nokre område har naturleg låge slaktevekter, medan andre har naturleg høge slaktevekter. Dette varierer med området sine habitatkvalitetar. Det viktige er likevel å sjå på utviklinga i gjennomsnittsvekt over fleire år. Hugs også at slaktevekt vert påverka av fellingsstidpunktet.

Fylkestal for slaktevekter:

År	Hanndyr 1½ år	Hodyr 1½ år	Hannkalv	Hokalv
2013	46	44	25	25
2014	47	45	26	25
2015	46	44	25	23

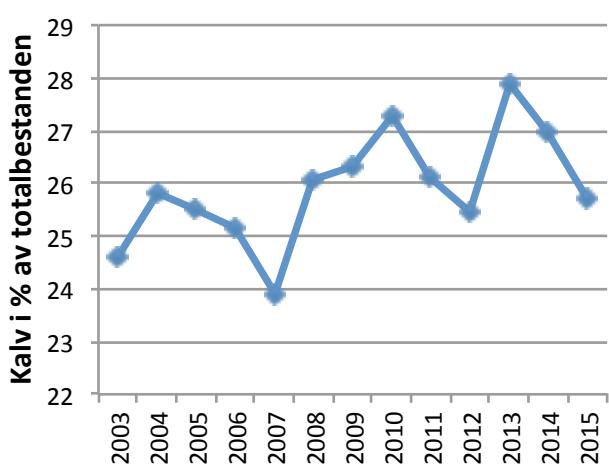
Produktivitet

Indeksane sett kalv pr. kolle og kalv i prosent av totalbestanden seier noko om produktiviteten i bestanden.

Sett kalv pr. kolle syner korleis produksjonen i hjortebestanden utviklar seg.

Sett kalv pr. kolle fortel oss om endringar i kalveproduksjonen. Verdien får vi ved å dele summen av alle observerte kalvar på talet observerte koller (inkludert 1 ½ år). Om kalv sett pr. kolle endrar seg over tid, kan det vera eit signal om at kvaliteten på produksjonsdyra er i endring. Indeksen er likevel sårbar i høve til avskytinga. Ei høg kalveavskyting i høve til kolleavskyting kan føre til at kalv pr. kolle som vert observert under jakta vert redusert, sjølv om dette ikkje avspeglar ein reduksjon i kalveproduksjonen.

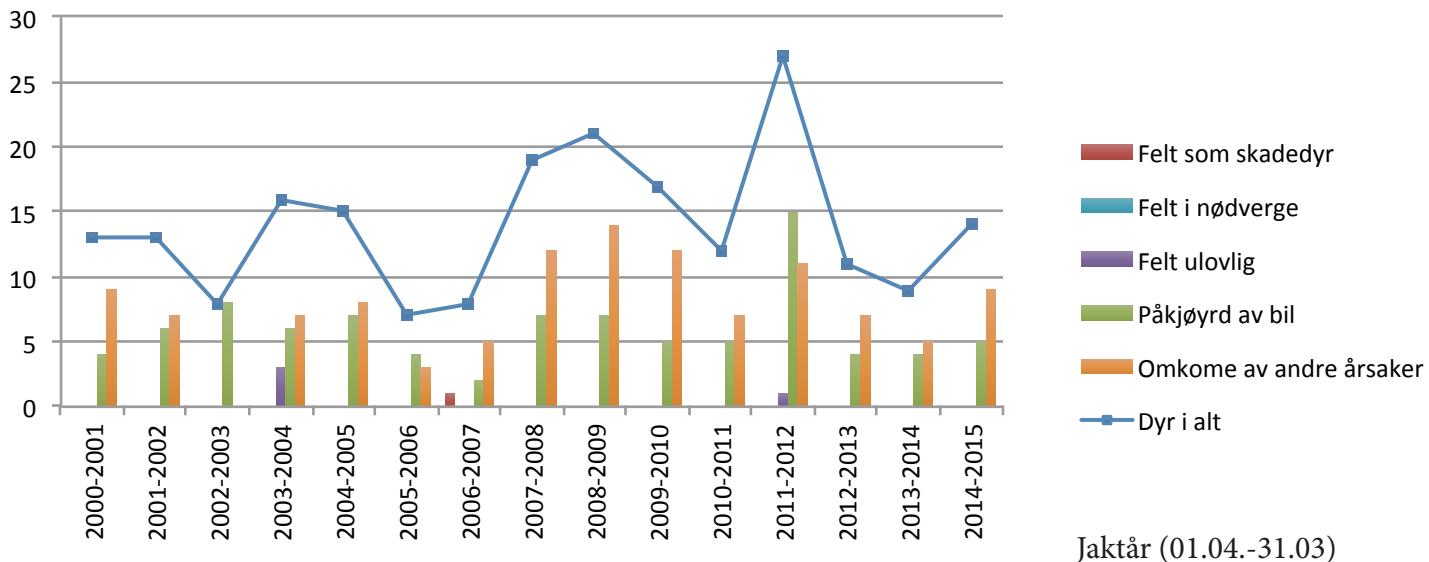
Delar kalv av totalbestanden (%) syner utviklinga i delen kalv på observerte dyr i totalbestanden.

Beitegrunnlaget og andelen vaksne koller er dei to viktigaste faktorane når det gjeld kalveproduksjonen i ein hjortebestand. Beitegrunnlaget kan berre haldast i hevd ved at hjortebestanden vert halde under berekraftig nivå. Sjølv om beitegrunnlaget er bra, må det leggjast vinn på ein høg gjennomsnittleg alder og gjennomsnittleg storleik på kollene i bestanden for å oppnå god kalveproduksjon. Denne vert sikra ved å skyte unge og små dyr.

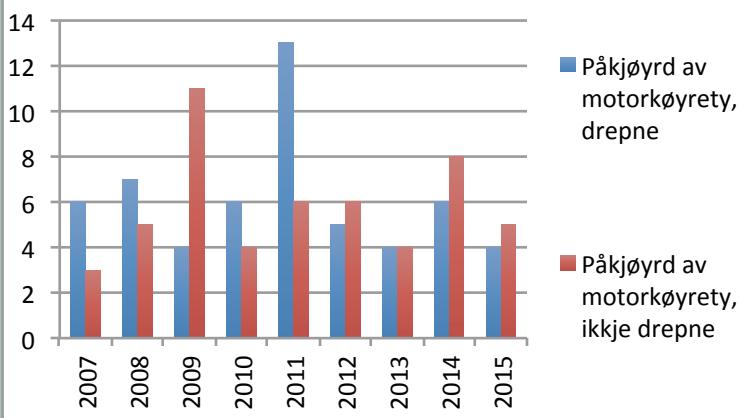

Fallvilt er nemning på skadde eller drepne dyr som følgje av andre årsaker enn ordinær jakt.

Tal fallvilt av hjort de siste 15 år fordelt på årsaker

Tal hjortepåkørsle frå motorkøyretøy

Hjorteviltregisteret har lagt til rette for kartfesta registrering av fallvilt. Det er kommunane som er ansvarlege for å legge inn data, men ettersøkjarane kan få tilgang til å registrere hendingar fortløpende dersom det er ønskeleg. Kommunane skal rapportere dyr som er bekrefta daude vidare til SSB ved jaktåret si slutt (31. mars).

Nøyaktig kartfesta registrering av fallvilt hjelper til å auka kunnskap som kan brukast til å avgjera kor førebyggjande tiltak bør setjast inn på veg og jarnbane. Vidare gjev nøyaktig registrering av tidpunkt kunnskap om når risikoen for ulukke er størst.

Det er også sjansar for å registrere hendingar kor dyret vert friskmeldt eller ikkje vert funne. Slike registreringar er interessante med tanke på kor påkøyrsla skjer. Desse hendingane kjem ikkje med i den offisielle statistikken som vert publisert av SSB. Hjorteviltregisteret har ei innsynsløysing som syner fallvithendingane i kart. I innsynsløysinga kan ein velje ulike kombinasjonar av data, mellom anna kan ein velje å sjå på data frå ein eller fleire kommunar på utvalde arter, årsak og utfall. Det er også mogleg å få ut ulike rapportar basert på utvalskriteria. Sjå meir på www.hjorteviltregisteret.no under fana fallvilt.

Hjorteviltregisteret

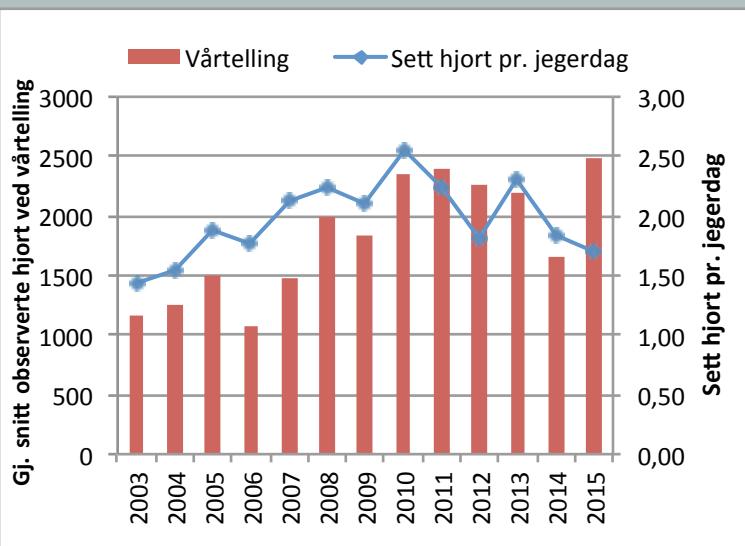
Hjorteviltregisteret (www.hjorteviltregisteret.no) er ein nasjonal database som lagrar data frå jakt på hjortevilt og opplysningar om fallvilt av utvalde arter. Hjorteviltregisteret er eit forvaltingsverktøy for kommunar og jakttrettshavarar. Etter forskrift om forvalting av hjortevilt av 08.01.2016 skal kommunane bruke Hjorteviltregisteret til lagring og rapportering av data. Informasjonen i Hjorteviltregisteret er tilgjengeleg for alle.

Sett hjort er eit relativt nytt hjelpemiddel i hjorteforvaltinga og vart teke i bruk på starten av 2000-talet. Elgforvaltinga har med suksess registrert sett elg-skjema sidan 1985 og metoden vert i dag rekna som ein berebjelke innan elgforvaltinga. Jegerane si registrering og rapportering av sett hjort dannar grunnlaget for å beskriva storleiken av bestandane, kjønnssamansettina og produktiviteten i hjortebestanden. Datagrunnlaget er viktig når konsekvensar av ulike avskytingstrategiar skal vurderast. Avgjerder som vert teke skal vera i tråd med

kommunale målsettingar, samstundes som dei tek omsyn til regionale og nasjonale målsettingar i hjorteforvaltinga.

Ut over det som er presentert i denne rapporten bør følgjande tilhøve takast med i vurderingane og avgjerdene: Tiljengeleg beite sommar og vinter, sers viktige vinterbeiteområder og trekkvegar for hjort, skadeproblematikk knyta til beite på innmark/utmark, kunnskap frå forsking samt prognosar for bestandsstorleik dersom dette er utarbeidd for gjeldande område.

Bestandsstorleik

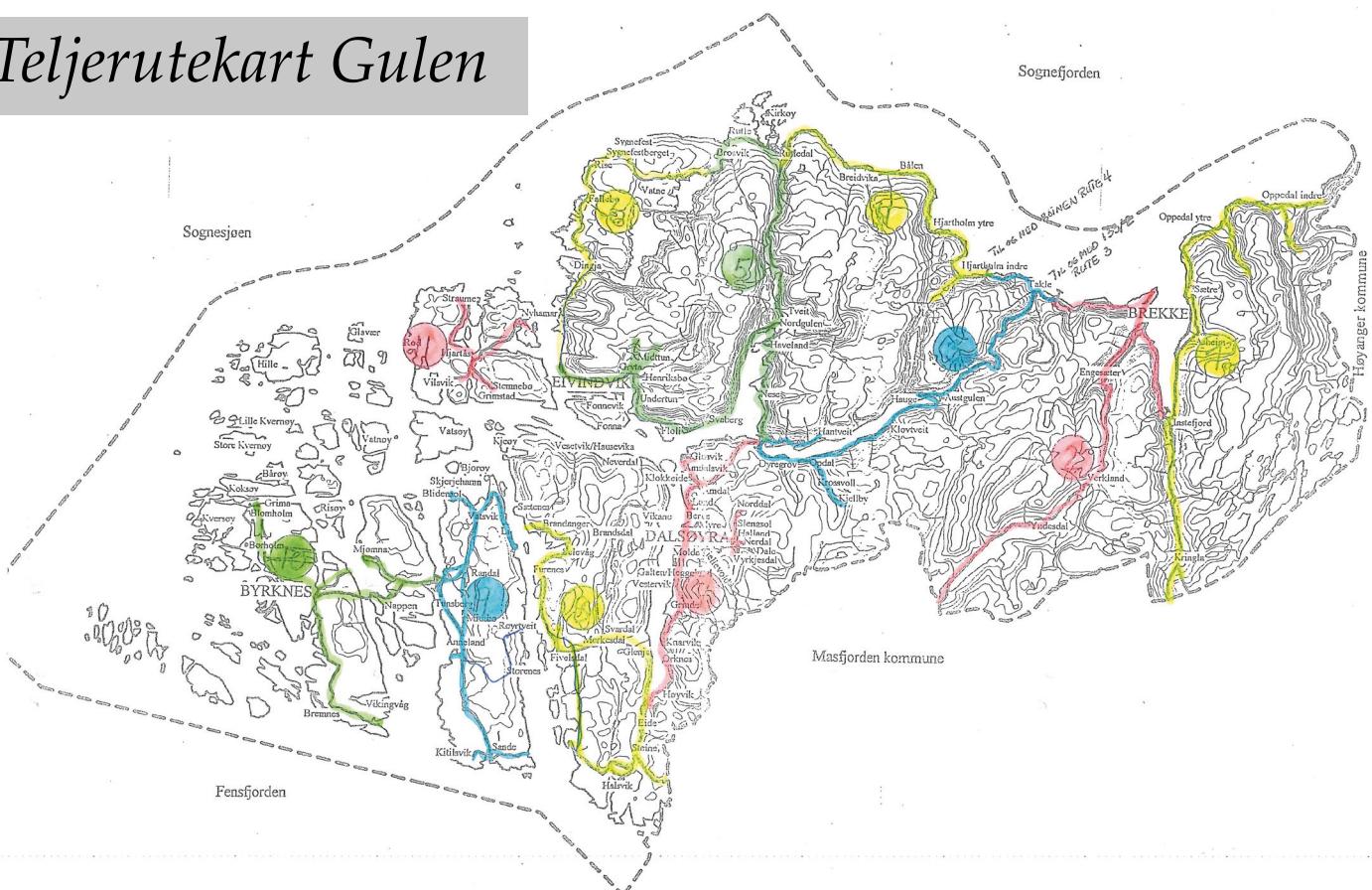

Sett hjort pr. jegerdag er gjennomsnittleg tal hjort sett pr. jeger pr. dag.

Indeksen syner den relative utviklinga storleiken av bestandane, men seier ikkje noko om det faktiske talet på hjort.

Forsking syner at sett hjort pr. jegerdag gjev ein god indikasjon på om bestanden aukar eller minkar. Indeksen viser utviklinga i bestandtettleiken over tid, men seier ikkje noko om det faktiske talet hjort i bestanden. Ei dobling i sett hjort pr. jegerdag syner ikkje ei dobling av bestanden. I ein høg bestandsstorleik vil ein ikkje klare å registrere den veksten som faktisk skjer i bestanden. I ein bestand i vekst vil kvoten utgjere lite i forhold til bestanden, og jakta blir avslutta raskt. I ein redusert bestand vil det vere vanskeleg å finne dei rette dyra på slutten av jakta. Dette fører til at indeksen sett hjort pr. jegerdag har ein tendens til å undervurdere bestandar i vekst og overvurdere ein nedgang i bestandane. Samanlikning av verdiar frå år til år bør vera utrekna for same geografiske område, sidan same verdi for sett hjort pr. jegerdag kan tilsvara ulike tettleiker i ulike områder som følge av variasjonar i habitat og jaktmetode.

Teljerutekart Gulen

Våre viktigste produkter og tjenester

- Drift, utvikling og support knyttet til det nasjonale Hjorteviltregisteret
- Drift, utvikling og support knyttet til den digitale innleveringstjenesten av sett elg og sett hjort skjema, www.settogsutt.no
- Kurs i bruk av Hjorteviltregisteret
- Bearbeiding og tilrettelegging av data for ulike aktører
- Innlegging og kvalitetssikring av sett elg-/sett hjort-data i Hjorteviltregisteret
- Foredrag om Hjorteviltregisteret og relaterte tema
- Hjorteviltplaner på kommunalt, regionalt eller fylkesplan
- Brosyrer med Elgdata og Hjortedata
- Arrangerer årlig Naturdatas viltkonferanse på Værnes, første torsdag og fredag i november.

Hjorteviltregisteret
www.hjorteviltregisteret.no
Sett og skutt
www.settogsutt.no
Naturdata as
www.naturdata.no
Hjorteviltportalen
www.hjortevilt.no
Statistisk sentralbyrå
www.ssb.no
Miljødirektoratet
www.miljodirektoratet.no
Norsk institutt for naturforskning
www.nina.no
Lovdata
www.lovdata.no

Viktige datoar

Paragraf	Forvaltning av elg, hjort og rådyr	Frist	Hjem
§ 6	Fremme forslag om nytt minsteareal	15. januar	Parter med interesse
§ 6	Fastsettelse av forskrift om minsteareal	15. mars	Kommunen
Veileder § 33	Rapportering av fallvilt til SSB via Hjorteviltregisteret	31. mars	Kommunen
§ 11	Trekke eiendom ut av godkjent eller omsøkt vald	1. april	Jaktrettshaver
§ 16	Trekke tilbake valdgodkjenning*	1.april	Kommunen
§ 14	Trekke et vald ut av godkjent bestandsplanområde	1. april	Valdansvarlig
§ 14	Trekke tilbake godkjenning av bestandsplanområde	1. april	Kommunen
§ 16	Trekke tilbake godkjenning av bestandsplan	1. april	Kommunen
§ 10	Søke om godkjenning av vald	1. mai	Valdansvarlig
§ 11	Melde endringer i valdet til kommunen	1. mai	Valdansvarlig
§ 13	Søke om godkjenning av bestandsplanområde	1. mai	Bestandsplanområdets representant
§ 14	Melde endringer i bestandsplanområdet til kommunen	1. mai	Bestandsplanområdets representant
§ 15	Søke om godkjenning eller endring av bestandsplan	1. mai	Bestandsplanområdets representant eller valdansvarlig
§ 11	Behandle søknad om vald	15. juni	Kommunen
§ 14	Behandle søknad om bestandsplanområde	15. juni	Kommunen
§ 16	Behandle søknad om bestandsplan for elg eller hjort	15. juni	Kommunen
§ 18 og § 20	Utsending av fellingsstillatelse på elg, hjort og rådyr	15. juni	Kommunen
§ 32	Rapportere fellingsresultat til kommunen	14 dager etter endt jakttid	Valdansvarlig
Veileder § 32	Rapportere av sett elg og sett hjort til kommunen	14 dager etter endt jakttid	Jaktleder/ valdansvarlig
§ 32	Rapportere fellingsresultat til SSB via Hjorteviltreg.	30 dager etter endt jakttid	Kommunen
Veileder § 32	Registrere sett elg og sett hjort i Hjorteviltregisteret	30 dager etter endt jakttid	Kommunen

Postboks 7 – 7898 Limingen
tlf. 74 33 53 00

www.naturdata.no
[naturdataas](https://www.facebook.com/naturdataas)
firmapost@naturdata.no